Eiropas Parlaments
2019-2024

Kultūras un izglītības komiteja

2023/2004(INI)

18.7.2023

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par programmas "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (2021–2027) īstenošanu — pilsoņu iesaiste un līdzdalība
(2023/2004(INI))

Kultūras un izglītības komiteja

Referents: *Łukasz Kohut*

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

PASKAIDROJUMS — FAKTU UN SECINĀJUMU KOPSAVILKUMS.....3

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS.....12

PASKAIDROJUMS — FAKTU UN SECINĀJUMU KOPSAVILKUMS

Savienība, kuras pamatā ir demokrātija, vienlīdzība, tiesības un vērtības

Eiropas Savienības sarežģītajai un strauji mainīgajai politiskajai, ekonomiskajai un sociālajai videi ir nepieciešami spēcīgi, uz rezultātiem orientēti un uz pierādījumiem balstīti politikas risinājumi, kas vērsti uz iedzīvotājiem un kuru pamatā ir demokrātija, vienlīdzība, tiesības un vērtības.

Ņemot vērā šo sarežģīto situāciju, 2021. gadā tika aizsākta programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (*CERV*), kas tika izveidota līdztekus Tiesiskuma, tiesību un vērtību fonda 2021.–2027. gada programmai "Tiesiskums", lai veicinātu Līgumos nostiprinātās tiesības un vērtības.

Programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (*CERV*) 2021.–2027. gadam nodrošina finansējumu pilsoņu iesaistei, visu personu vienlīdzības veicināšanai un ES tiesību un vērtību īstenošanai. Tās mērķis ir aizsargāt un veicināt tiesības un vērtības, kas nostiprinātas ES līgumos, Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta") un piemērojamajās starptautiskajās cilvēktiesību konvencijās. Tas tiek panākts, atbalstot pilsoniskās sabiedrības organizācijas (PSO) un citas ieinteresētās personas, kas darbojas vietējā, reģionālā, valsts un starptautiskā līmenī, un veicinot pilsonisko un demokrātisko līdzdalību. Tas palīdz uzturēt un attīstīt atvērtu, uz tiesībām balstītu, demokrātisku, vienlīdzīgu un iekļaujošu sabiedrību, kuras pamatā ir tiesiskums. Īpaša uzmanība programmā tiek pievērsta valstu, reģionālā un vietējā līmeņa pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalības veicināšanai.

Programma aptver četrus darbības virzienus, un tās mērķis ir:

1. aizsargāt un veicināt Savienības vērtības (Savienības vērtību sadaļa);
2. veicināt tiesības, diskriminācijas aizliegumu un vienlīdzību, tostarp dzimumu līdztiesību, un sekmēt dzimumu līdztiesības aspekta un diskriminācijas aizlieguma aspekta integrēšanu (vienlīdzības, tiesību un dzimumu līdztiesības sadaļa);
3. veicināt pilsoņu iesaistīšanos un līdzdalību Savienības demokrātiskajā dzīvē un dažādu dalībvalstu iedzīvotāju savstarpēju apmaiņu, kā arī uzlabot informētību par viņu kopīgo Eiropas vēsturi (pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalības sadaļa);
4. novērst un apkarot ar dzimumu saistītu vardarbību un vardarbību pret bērniem (*Daphne* sadaļa).

Saskaņā ar komiteju vienošanos CULT komiteja ir pilnībā atbildīga par 3. sadaļu — veicināt pilsoņu iesaistīšanos un līdzdalību Savienības demokrātiskajā dzīvē un dažādu dalībvalstu iedzīvotāju savstarpēju apmaiņu, kā arī uzlabot informētību par viņu kopīgo Eiropas vēsturi (pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalības sadaļa). Tāpēc šajā īstenošanas ziņojumā galvenā uzmanība tiks pievērsta *CERV* programmas 3. sadaļai.

CERV — jauna ES programma

CERV programma ir turpinājums divām ES programmām — programmai "Tiesības, vienlīdzība un pilsonība" 2014.–2020. gadam (*REC*) un programmai "Eiropa pilsoņiem" 2014.–2020. gadam. *CERV* 3. sadaļa apvieno lielāko daļu abu iepriekšējo programmu ar

pilsonību saistīto elementu.

Eiropas Komisija 2020. gadā ierosināja apvienot abas minētās programmas vienā programmā. Tādējādi tika atzīts, ka iepriekšējo programmu sadrumstalotība un ierobežotie resursi ir ierobežojuši spēju reaģēt uz jaunām un nākotnē iespējamām problēmām. Īpaši aktuāli tas ir laikā, kad jauno kustību dalībnieki apstrīd ideju par atvērtu, iekļaujošu, saliedētu un demokrātisku sabiedrību, kas kopumā garantē pilsoniskajai līdzdalībai un tiesību izmantošanai nepieciešamos apstākļus. Tas savukārt ļautu veidot ieietīgas līdzāspastāvēšanas veidu. Zināmā mērā ir izdevies panākt, ka pilsoņi apzinās savas tiesības, kā arī ES pilsonības sniegtās priekšrocības, lai tādējādi veicinātu lielāku līdzdalību politiskajā dzīvē un sabiedrībā un labāku izpratni par Savienību, tās vēsturi, kultūras mantojumu un daudzveidību. Šīs tiesības ir minētas Līgumos, jo īpaši kopīgie noteikumi (2. pants par vērtībām un 3. panta mērķi, 6. pants par pamattiesībām, kā arī noteikumi par demokrātijas principiem, 10. un 11. pants par demokrātisko līdzdalību un pilsonisko dialogu), kā arī īstenošanas panti, kas ir daļa no diskriminācijas aizlieguma un pilsonības noteikumiem (10. un 19. pants un 20.–25. pants), nosaka, kas ir Savienības pilsonība, uz kuru ir tiesības visām personām, kuras ir kādas dalībvalsts pilsoņi. Līgumos ir uzskaitītas arī Savienības pilsoņu galvenās tiesības un pienākumi (Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 20. pants[1] un Līguma par Eiropas Savienību (LES) 9. pants).

CERV programmas un tās 3. sadaļas "Pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība" pārskats

Ar jauno *CERV* programmu Komisija vēlas turpināt veicināt vērtības, kas noteiktas Līgumos, [ES Pamattiesību] Hartā un piemērojamajās starptautiskajās cilvēktiesību konvencijās, jo īpaši, šim nolūkam atbalstot pilsoniskās sabiedrības organizācijas [(PSO)] un citas ieinteresētās personas, kuras darbojas vietējā, reģionālā, valsts un transnacionālā līmenī, un sekmējot pilsonisko un demokrātisko līdzdalību, lai saglabātu un pilnveidotu atklātu, tiesībās balstītu, demokrātisku, vienlīdzīgu un iekļaujošu sabiedrību, kuras pamatā ir tiesiskums[2].

3. sadaļas — pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība — galvenais konkrētais mērķis ir veicināt pilsoņu iesaistīšanos un līdzdalību Eiropas Savienības dzīvē. Tas ir iedalīts trīs konkrētos 3. sadaļas apakšmērķos, kas ir šādi[3]:

– atbalstīt projektus, kuru mērķis ir pieminēt izšķirīgus Eiropas jaunāko laiku vēstures notikumus, kā piemēram autoritāro un totalitāro režīmu nākšanu pie varas, un projektus, kuru mērķis ir paplašināt Eiropas pilsoņu informētību par viņu kopīgo vēsturi, kultūru, kultūras mantojumu un vērtībām, tādējādi uzlabojot viņu izpratni par Savienību, kā arī par savstarpējās sapratnes un tolerances nozīmīgumu;

– veicināt pilsoņu un pārstāvju apvienību līdzdalību un devumu Savienības demokrātiskajā un pilsoniskajā dzīvē, dodot tiem iespēju darīt zināmus savus viedokļus un publiski apmainīties ar saviem viedokļiem visās Savienības rīcības jomās;

[1] Dalībvalstis, "Līguma par Eiropas Savienības darbību konsolidētā versija", 2016. gada 7. jūnijs.
[2] Regula (ES) 2021/692 (*CERV* regula), 2. panta 1. punkts.
[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/692 (2021. gada 28. aprīlis) ar ko izveido programmu "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013 un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014, 5. pants.

– veicināt dažādu valstu pilsoņu savstarpēju apmaiņu, jo īpaši, izmantojot pašvaldību sadraudzību un pašvaldību tīklus, lai viņi varētu iegūt praktisku pieredzi ar Savienības kopējā mantojuma bagātību un daudzveidību.

3. sadaļas (un *CERV* programmas) mērķi tiek sasniegti, piešķirot pasākumu dotācijas projektiem, darbības dotācijas pilsoniskajai sabiedrībai (ko finansē no sadaļas "Savienības vērtības" līdzekļiem) un īstenojot Eiropas Komisijas iepirkuma un komunikācijas pasākumus (šie pasākumi attiecas uz visiem darbības virzieniem). Komisijas finansēto darbību vidū jāmin arī dalībvalstu valsts kontaktpunktu (VKP) darbība. VKP tiek uzskatīti par jaunievedumu *CERV* programmā, jo tie pastāvēja programmā "Eiropa pilsoņiem", bet ne *REC* programmā.

Jauninājums *CERV* programmā 2021.–2027. gadam ir Pilsoniskā dialoga grupas izveide, lai stiprinātu attiecības ar ieinteresētajām personām. Programmas darbības sākumā, 2021. gada maijā notika *CERV* dialoga nedēļa.

Pašlaik no *CERV* programmas līdzekļiem tiek finansēti projekti tikai ES dalībvalstīs. Sešas pievienošanās valstis, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis ir paudušas interesi par pievienošanos programmai, taču tas vēl nav oficiāli apstiprināts. Šīs valstis ir Albānija, Bosnija un Hercegovina, Kosova, Melnkalne, Serbija un Ukraina.

Par īstenošanas politiskajiem aspektiem atbild Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts (JUST ĢD). Uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus un finansēšanas procesu pārvalda Eiropas Izglītības un kultūras izpildaģentūra (*EACEA*).

Kopējais *CERV* programmas budžets 2021.–2027. gadam ir **641,71 miljons EUR pašreizējās cenās, kā arī "papildu finanšu līdzekļi" no Eiropas Komisijas iekasētajām soda naudām 800 miljonu EUR apmērā**, kas ir vairāk nekā pats budžets, taču summa ir izteikta 2018. gada cenās. Aptuveni 357 miljoni EUR no šiem līdzekļiem **ir pieejami 3. sadaļai**. Vismaz 65 % no finansējuma ir jāpiešķir demokrātiskajai līdzdalībai un 15 % — piemiņas pasākumiem[4].

CERV īstenošana ir balstīta uz divu gadu darba programmām. Tas ir jaunievedums salīdzinājumā ar iepriekšējām programmām, kurās tika izmantotas viena gada programmas. Mērķis ir ļaut ieinteresētajām personām vieglāk uzzināt par gaidāmajām prioritātēm un uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus un tādējādi atvieglot plānošanas procesu. Pašreizējā cikla pirmo četru gadu budžeti ir norādīti 17. tabulā. Nelielais budžeta apjoms 2021. gadā salīdzinājumā ar citiem gadiem ir saistīts ar to, ka "papildu finanšu līdzekļi" no soda naudām programmai tika piešķirti tikai no 2022. gada. Darba programmās ir noteiktas arī gada prioritātes un aprakstīts gaidāmo uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus saturs. Aspekti, kuriem tiek pievērsta galvenā uzmanība, gadu no gada būtiski mainās, lai labāk risinātu vajadzības uz vietas, vienlaikus joprojām nodrošinot politisko prioritāšu nepārtrauktību, piemēram, 2021.–2022. gadā[5] koncentrējoties uz Covid-19 ietekmi un projektiem, kas attiecās uz 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām. 2021.–2022. gadā pašvaldību tīklus mudināja ierosināt veidus, kā palielināt vēlētāju aktivitāti nākamajās Eiropas Parlamenta vēlēšanās un nodrošināt kandidātu iekļautību. 2023.–2024. gada programmā[6] ir minēti tādi jautājumi kā koloniālisma

[4] Ir pieļaujama novirze par 10 procentpunktiem.
[5] C(2021) 2583 final, KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (2021. gada 19. aprīlis) par programmas "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" finansēšanu un daudzgadu darba programmas 2021.–2022. gadam pieņemšanu, 2021 g.
[6] C(2022) 8588 final, KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (2022. gada 1. decembris) par programmas

mantojums un starptautiskā migrācija, dzimumlīdzsvarots skatījums uz vēsturi un Komisijas Ieteikums par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību[7], kas nebija iekļauti iepriekšējā darba programmā.

Darba programmā 2023.–2024. gadam pirmo reizi ir minēts uzaicinājums iesniegt priekšlikumus par bērnu pilsonisko iesaistīšanos, aicinot "veicināt bērnu iesaistīšanos un līdzdalību politiskajā un demokrātiskajā dzīvē". Priekšlikumos par pašvaldību sadraudzību un pašvaldību tīkliem tiks ņemti vērā ar klimatu un vidi, kā arī ar enerģētiku saistītie jautājumi. Šajā darba programmas 2023.–2024. gadam sadaļā ir minēta arī balva "Eiropas Integrācijas un dažādības galvaspilsētas", ar kuru tiek pausta atzinība par Eiropas pilsētu, mazpilsētu vai reģionu paveikto darbu nolūkā veicināt iekļaušanu un radīt no diskriminācijas brīvu sabiedrību.

Tā kā bija zināms, ka DFS 2021.–2027. gadam pieņemšana kavēsies, JUST ĢD dienesti to paredzēja un paralēli veica visus sagatavošanās darbus programmas uzsākšanai (tas attiecas arī uz daudzām citām Kopienas programmām, piemēram, *Erasmus+* un Solidaritātes korpusu), kā rezultātā pirmie uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus tika izsludināti jau 2021. gada aprīlī. Tas, ka tikai daži projekti ir pabeigti, ir saistīts ar projektu ilgumu — lielākā daļa no tiem ilgst divus gadus, daži pat ilgāk. Arī pats uzaicinājums iesniegt priekšlikumus aizņem zināmu laiku (dažus mēnešus, lai pieteiktos, pēc tam izvērtēšana un tad dotāciju nolīgumu sagatavošana). Tāpēc ir jāatzīst, ka programma ir īstenošanas sākumposmā, ar ko daļēji var izskaidrot to, ka 3. sadaļā ir pavisam neliels pabeigtu projektu skaits. Taču konkrēts pabeigto projektu skaits pašlaik nav pieejams. Turklāt Eiropas Komisija ir uzsvērusi, ka līdzekļu saņēmēji nav iesnieguši pietiekami daudz galīgo ziņojumu, lai varētu precīzi novērtēt rezultātus, jo īpaši konkrētu sadaļu līmenī.

Programmas kontaktpunkti dalībvalstīs izplata informāciju par programmu un palīdz dažādu jautājumu risināšanā. Tie atbild par objektīvu norādījumu, praktiskas informācijas un palīdzības sniegšanu pieteikumu iesniedzējiem, ieinteresētajām personām un līdzekļu saņēmējiem, tostarp attiecībā uz pieteikumu iesniegšanas procedūru, lietotājam draudzīgas informācijas un programmas rezultātu izplatīšanu, kā arī partneru meklējumiem, apmācībām un formalitātēm. Tomēr dalībvalstīm nav pienākuma izveidot kontaktpunktu, un līdz 2022. gada maijam to bija izdarījušas tikai 17 dalībvalstis. Dalībvalstis, kurās minētajā datumā vēl nebija kontaktpunkta, ir Beļģija, Bulgārija, Grieķija, Dānija, Ungārija, Īrija, Itālija, Malta, Polija un Slovākija. Taču saskaņā ar *EACEA* datiem 2023. gada februārī jau bija 18 kontaktpunkti[8].

Attiecībā uz programmas uzraudzību jānorāda, ka visiem darbības virzieniem ir kopīgi uzraudzības rādītāji, un tie ir noteikti Regulā, ar ko izveido programmu[9]. Pastāv arī

"Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" finansēšanu un daudzgadu darba programmas 2023.–2024. gadam pieņemšanu, 2022. g.

[7] Eiropas Komisija, Komisijas Ieteikums (ES) 2022/758 (2022. gada 27. aprīlis) par sabiedrības līdzdalībā iesaistījušos žurnālistu un cilvēktiesību aizstāvju aizsardzību pret acīmredzami nepamatotu vai ļaunprātīgu tiesvedību ("stratēģisku tiesvedību pret sabiedrības līdzdalību"), OV L 138, 27.4.2022.

[8] *EACEA, CERV 2021-2027 Programme – Contact Points* ("CERV programma 2021.–2027. gadam — kontaktpunkti"), 2023. gada 15. februāris.

[9] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/692 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido programmu "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013

Eirobarometra noteikti JUST ĢD galvenie darbības rādītāji attiecībā uz 3. sadaļas mērķiem, t. i., iedzīvotāju priekšstats par demokrātisko līdzdalību — "manu balsi ņem vērā". Mērķis ir paaugstināt procentuālo īpatsvaru, kas 2019. gadā bija 48 %[10].

Attiecībā uz kvantitatīvajiem datiem par īstenošanu jānorāda, ka 2021. gada dati sniedz papildu informāciju par pašreizējo situāciju *CERV* programmas īstenošanas jomā.

No 2021. līdz 2022. gadam tika izsludināti 26 uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus. No 2675 saņemtajiem priekšlikumiem 814 (30 %) tika iesniegti 3. sadaļā "Pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība", un 451 no tiem bija veiksmīgs. Tas nozīmē, ka tika apstiprināti 55 % priekšlikumu.

Programmas aktualitāte un atbilstība ES prioritātēm

Referents uzskata, ka ir svarīgi kritiski novērtēt *CERV* programmas 3. sadaļas aktualitāti. Galvenais secinājums par tās aktualitāti ir tāds, ka programmas mērķi ir labi izstrādāti, lai risinātu valstu vajadzības, un ir labi saskaņoti ar Eiropas Komisijas prioritātēm, tostarp integrācijas, pilsoniskās iesaistīšanās un līdzdalības politiku.

Digitālā pārkārtošanās

Digitālā pārkārtošanās ir ļoti svarīga *CERV* programmai, jo īpaši 3. sadaļai. Lai gan tā nav īpaši minēta darba programmā (DP) 2023.–2024. gadam[11], no programmas līdzekļiem tiek atbalstītas un īstenotas dažādas uz digitālo pārkārtošanos vērstas rīcībpolitikas un stratēģijas.

Saskaņā ar DP 2021.–2022. gadam minēto *CERV* programmas sadaļu "Pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība" viena no prioritātēm ir finansēt "inovatīvas demokrātiskas pieejas un instrumentus, lai palīdzētu pilsoņiem panākt, ka viņu viedoklis tiek uzklausīts, un publiski apmainīties ar viedokļiem par visām ES darbības jomām, jo īpaši digitālos rīkus ("e-demokrātija")"[12].

Turklāt *CERV* programmas DP ir pausta apņemšanās atbalstīt prioritātes, kas minētas 2020. gada ziņojumā par ES pilsonību[13] un gaidāmajā 2023. gada ziņojumā par ES pilsonību[14]. Šajos ziņojumos kā viens no galvenajiem elementiem ir uzsvērta digitālā pārkārtošanās, dodot iespēju pilsoņiem piedalīties demokrātiskajā procesā.

Zaļā pārkārtošanās

---

un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014, II pielikums.

[10] JUST ĢD, *Annual Activity Report 2021 – Justice and Consumers* ("2021. gada darbības pārskats — tiesiskums un patērētāji", 2022. g.

[11] C(2022) 8588 final, *CERV Multiannual Work Programme 2023-2024* ("*CERV* daudzgadu darba programma 2023.–2024. gadam").

[12] EIROPAS IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS IZPILDAĢENTŪRA (*EACEA*), Programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības (*CERV*)", uzaicinājums iesniegt priekšlikumus. Pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība (CERV-2022-CITIZENS-CIV)', 2021. g., 7. lpp.

[13] Eiropas Komisija, *EU Citizenship Report 2020. Empowering Citizens and Protecting Their Rights* ("2020. gada ziņojums par ES pilsonību. Iespēju sniegšana pilsoņiem un viņu tiesību aizsardzība"), 2020. g.

[14] Komunikācijas ģenerāldirektorāts (Eiropas Komisija) un *Kantar*, *European Citizenship: Report* ("Eiropas pilsonība: ziņojums") (LU: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023. g.)

Vide un cīņa pret klimata pārmaiņām ir politikas prioritāte, kuras īstenošanā savu ieguldījumu sniedz arī *CERV* programma, kurā ir uzsvērta tās loma šajā politikas jomā līdztekus digitālās pārkārtošanās jomai. Zaļā un digitālā pārkārtošanās faktiski kļūst savstarpēji aizvien ciešāk saistītas.

No agrīnās īstenošanas analīzes datiem var secināt, ka 3. sadaļa atbilst zaļās pārkārtošanās mērķim, nodrošinot pilsoņu līdzdalību un iesaistīšanos šajā jomā. Tajā ir uzsvērts, cik svarīga ir augšupēja pieeja politikas izstrādei, jo tās mērķis ir iesaistīt šajā procesā vietējās organizācijas, kā arī dot iespēju pašvaldībām iesaistīt pilsoņus un kopienas diskusijās par klimatu un vidi un uz to vērstās darbībās, cita starpā risinot ar enerģētiku, sociālo solidaritāti un migrāciju saistītus jautājumus.

Uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus, lai veicinātu pilsoņu iesaistīšanos un līdzdalību, ir norādīts, ka šai prioritātei vajadzētu veicināt pilsoņu un kopienu iesaistīšanos diskusijās un darbībās, kas attiecas uz mūsu klimatu un vidi. 2023. un 2024. gadā īpaša uzmanība tiks pievērsta iedzīvotāju apvienošanai nolūkā apspriest pasākumus klimata un vides jomā, kā arī ar enerģētiku, solidaritāti un paraugprakses apmaiņu saistītus jautājumus, tādējādi veicinot iedzīvotāju iesaistīšanos sabiedrības dzīvē un galu galā viņu aktīvu iesaistīšanos Savienības demokrātiskajā dzīvē.

Attiecībā uz saistīto projektu skaitu jānorāda, ka no uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus "Pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība" līdzekļiem kopumā tika finansēti 79 projekti, kuros ir minētas tiešas atsauces uz attiecīgo darbību atbalstīšanu.

Ekonomikas atveseļošana pēc pandēmijas

Covid-19 pandēmija bija pārbaudījums Eiropas sabiedrībai un ekonomikai. Tā arī liedza izmantot pilsoņu tiesības un demokrātiskās līdzdalības iespējas. Pandēmijas seku novēršana pati par sevi ir atzīta par vienu no programmas prioritātēm, norādot, ka programmas īstenošanas laikā tiks pētīts, "kā Covid-19 pandēmija ir ietekmējusi demokrātiskās diskusijas un pamattiesību izmantošanu"[15]. Tādējādi pandēmijas sekas kļuva par daudzu uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus un priekšlikumu neatņemamu elementu.

Vairāki 3. sadaļas projekti attiecas uz pasākumiem pēc Covid-19 pandēmijas, tostarp šādi: *COVIDemocracy in the Baltics* (Demokrātija Baltijas valstīs Covid-19 pandēmijas laikā)[16]; *Encouraging Women Participation in Times of Pandemic* (Sieviešu līdzdalības veicināšana pandēmijas laikā)[17]; un "Covid-19 pandēmijas ietekme uz dažādām demokrātijas perspektīvām no dzimumu perspektīvas"[18].

Programmas ietvaros izsludinātais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus "Pašvaldību sadraudzība" ietver ekonomikas atjaunošanas centienus pēc pandēmijas. Šī programma

[15] EIROPAS IZGLĪTĪBAS UN KULTŪRAS UN IZPILDAĢENTŪRA (*EACEA*), *Call-Fiche_cerv-2022-Citizens-Civ*, 7. lpp.
[16] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101081520/CERV
[17] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101081080/CERV
[18] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details/43251589/101080161/CERV

veicina iedzīvotāju apmaiņu starp dažādām valstīm pašvaldību sadraudzības ietvaros, ļaujot viņiem praktiski iepazīt Savienības daudzveidīgo mantojumu, pievēršoties arī Covid-19 pandēmijas ietekmei.

Lai gan ekonomikas atveseļošanas problēmas pēc pandēmijas programmā ir minētas retāk, *CERV* jautājumi joprojām ir aktuāli. Līdzīgi viena no programmas prioritātēm līdztekus digitālās un zaļās pārkārtošanās procesam un demokrātiskai dzīvei ir aizsargāt visneaizsargātākās grupas no pandēmijas sekām.

Krievijas agresijas karš pret Ukrainu

CERV nodrošina, ka 2023. gadā īpaša uzmanība tiek pievērsta projektiem, kuru mērķis ir novērst Krievijas agresijas pret Ukrainu radītās sekas attiecībā uz ikvienas personas, jo īpaši visneaizsargātāko cilvēku, piemēram, sieviešu un bērnu, demokrātisko brīvību aizsardzību un pamattiesību izmantošanu.

Svarīgs aspekts saistībā ar 3. sadaļu ir tas, ka Krievijas agresija pret Ukrainu un tās sekas parāda, cik svarīgi ir kritiski attiekties pret pagātni un nodot informāciju par pagātnes notikumiem nākamajām paaudzēm, lai novērstu vēstures izkropļošanu un nodrošinātu Eiropas piemiņas pasākumu veidošanu nolūkā izvairīties no pagātnes kļūdu atkārtošanas.

Turklāt 2023. gada DP galvenā uzmanība ir pievērsta vēstures izkropļojumu novēršanai un paaudžu sadarbības veicināšanai, atbalstot "projektus, kuros piemin Eiropas mūsdienu vēstures notikumus un izglīto par tiem. Tie ietver autoritāro un totalitāro režīmu cēloņus un sekas, pretošanos šiem režīmiem, holokaustu un citus masu noziegumus, pāreju uz demokrātiju un demokrātisko institūciju veidošanu/atjaunošanu, koloniālisma mantojumu, starptautisko migrāciju un Eiropas integrāciju"[19].

ES demokrātisko vērtību stiprināšana

Referents uzskata, ka 3. sadaļa sakņojas dziļi ES demokrātiskajās vērtībās. Tās mērķis ir palīdzēt cilvēkiem panākt, ka viņu viedoklis tiek uzklausīts, un palielināt iekļautību un demokrātisko līdzdalību saskaņā ar Komisijas politiskajām prioritātēm, tostarp tām, kas minētas 2020. gada ziņojumā par ES pilsonību un Eiropas Demokrātijas rīcības plānā.

Tādējādi 3. sadaļa aptver būtisku stratēģijas daļu, veicinot pilsoņu iesaistīšanos un līdzdalību Savienības demokrātiskajā dzīvē, dažādu dalībvalstu pilsoņu savstarpēju apmaiņu un uzlabojot informētību par kopīgo Eiropas vēsturi. Tas tiek panākts, izstrādājot pasākumus, kas vērsti uz diskusijām par Eiropas nākotni, uz pilsoņu iesaistīšanos sabiedrības dzīvē, neatkarīgu vēlēšanu novērošanu, tostarp pilsoņu veiktu uzraudzību, un novatoriskām pieejām un instrumentiem, lai palīdzētu pilsoņiem panākt, ka viņu viedoklis tiek uzklausīts, un publiski apmainīties ar viedokļiem par visām ES darbības jomām. Tajā ir atbalstītas Eiropas demokrātiskās vērtības, veicinot indivīdu un pilsoniskās sabiedrības aktīvu līdzdalību demokrātiskajos procesos, kam ir būtiska nozīme Eiropas nākotnes un demokrātisko sabiedrību veidošanā. Turklāt 3. sadaļā ir minēta stingra apņemšanās stiprināt Eiropas identitāti un vērtības, jo nesenās Eiropas vēstures mantojums ir būtiski svarīgs pīlārs, uz kā balstās ES vērtības.

[19] Turpat, 8. lpp.

2023. gada DP ir pieminēta arī Konference par Eiropas nākotni — pilsoņu vadīta debašu un diskusiju sēriju, kas norisinājās no 2021. gada aprīļa līdz 2022. gada maijam un ļāva cilvēkiem no visas Eiropas dalīties savās idejās un apspriest tās plenārsesijās un darba grupās ar Eiropas Parlamentu, ES Padomi, Eiropas Komisiju, valstu parlamentiem, ES struktūrām, sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību, lai pieņemtu kopīgus secinājumus, tādējādi palīdzot veidot mūsu kopīgo nākotni.

3. sadaļas aktualitāte šajā jomā kopumā ir skaidra, jo tā attiecas uz ES vērtību popularizēšanu ar pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalības palīdzību, uz cilvēktiesību aizsardzību un noturības stiprināšanu, lai padarītu Savienību spēcīgāku un spējīgāku risināt pašreizējās sociālās, ekonomiskās un politiskās problēmas.

Agrīnās īstenošanas laikā gūtās atziņas

Programmas līmenī var provizoriski secināt, ka galvenie *CERV* mērķi joprojām ir aktuāli un palīdz risināt dažas no galvenajām ES problēmām. ES stratēģiju, piemēram, klimata pārmaiņu, digitalizācijas, autonomijas un citu stratēģiju īstenošana tiek aplūkota *CERV* programmas sekmētajā demokrātiskajā dialogā. *CERV* programmā, kas ir veidota kā augšupēja programma, paredzēta zināma elastība tās īstenošanā, kas ir pozitīvi, ņemot vērā tās spēju pielāgoties un risināt jaunas problēmas.

CERV programmas 3. sadaļas galvenais mērķis ir veicināt demokrātisko iesaistīšanos. Tādēļ šī mērķa sasniegšanai paredzētajās projekta darbībās ir nepieciešama līdzdalība visu konstatēto problēmu risināšanā, cita starpā līdzdalība zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā, jo tā palielina plašākas sabiedrības informētību vai iesaistīšanās līmeni.

Šķiet, ka sākotnējā *CERV* 3. sadaļas projektu analīze arī apstiprina, ka ievērojams skaits projektu attiecas uz trim galvenajām konstatētajām problēmām, t. i., klimata pārmaiņām, digitalizāciju un Covid-19 pandēmijas seku novēršanu (plašāku informāciju skatīt sadaļā "Atbilstība un saskaņotība").

Pētījumos gūtie pierādījumi liecina, ka tiek risinātas arī attiecīgās valstu problēmas. Kā piemēru var minēt vietējā līmeņa organizācijas, kas darbojas ES valstīs un kurās pilsoniskā telpa ir sašaurināta vai arī tās darbība ir traucēta un kurām *CERV* ir īpaši svarīga[20].

Turklāt Eiropas Komisija programmā ir nepārprotami iekļāvusi dažas galvenās problēmas. 2023./2024. gada plānošanas periodā programmā kā atsauce tika iekļauts arī Covid-19 un tā ietekme pēc pandēmijas. Citas problēmas, piemēram, karš Ukrainā, daļēji tiek risinātas, izmantojot uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus attiecībā uz bērna tiesību aizsardzību un veicināšanu[21] un *Daphne* uzaicinājumu [22](seksuālās vardarbības upuri un civiliedzīvotāji Ukrainas karā). Tomēr problēmas, kas saistītas ar karu Ukrainā, teorētiski varētu aplūkot vēl plašāk, izmantojot piemiņas pasākumu komponentu, kas attiecas uz karu un to ietekmes un totalitāro režīmu jautājumiem, kā arī demokrātiskās līdzdalības pasākumos gan ar pašvaldību

[20] https://ecnl.org/focus-areas/european-level-policies
[21] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2022-child
[22] https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/cerv-2023-daphne

sadraudzības programmām starp ES un Ukrainas pašvaldībām, gan ar kopīgiem projektiem starp ES un Ukrainas pilsoniskās sabiedrības organizācijām darba programmas pasākumu īstenošanai.

Komisija ir arī uzsvērusi, ka programmas īstenošanā ir vērojama aizkavēšanās, jo *CERV* programmas 2021. gadā tika pieņemtas salīdzinoši vēlu. Tādējādi JUST ĢD vēl ir tikai aizsācis to īstenošanu.

Nobeigumā jānorāda, ka referents uzskata, ka, lai gan *CERV* programma ir saskārusies ar vairākām problēmām, tās agrīno īstenošanu var piesardzīgi atzīt par efektīvu.

Pirmkārt, programma tika pieņemta 2021. gadā, un lielākā daļa projektu joprojām ir to īstenošanas sākumposmā. 2021.–2022. gada DP uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus tika izsludināti un noslēgti, taču 2023.–2024. gada uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus attiecībā uz 2023. gadu joprojām ir norises stadijā. Lai gan pandēmijas dēļ pieteikumu skaits bija samazinājies, tagad tas atkal pieaug.

Covid-19 pandēmija ietekmēja ne vien pieteikumu skaitu, bet arī īstenošanu. Daudzos projektos nācās saskarties ar darbības problēmām, tostarp IKT rīku problēmām, kas izraisīja kavēšanos. Ieinteresētās personas skaidroja, ka programmas ir īstenotas, kā paredzēts Eiropas Komisijas plānā, un ka visus piešķirtos līdzekļus izdevās izlietot.

Programma tiek augstu vērtēta tās unikālās pieejas dēļ attiecībā uz sensitīviem sabiedrībai aktuāliem jautājumiem. Īpaši novērtēta ir tās lejupējā orientācija, jo tā cenšas sadarboties ar vietējām organizācijām, ļaujot labi sadarboties iestādēm un pilsoņiem. Tomēr programmas pieteikumu iesniegšanas process ir būtiski jāpārskata, jo tas liedza piedalīties mazām organizācijām. Konkrētāk, pieteikumu iesniegšanas portāls netiek uzskatīts par lietotājam draudzīgu un nekādi nemotivē organizācijas pieteikties.

Vēl viena programmas problēma ir labas programmas līmeņa komunikācijas stratēģijas trūkums. Valsts iestādes norādīja, ka palielināt informētību par programmu ir ļoti grūti. To pastiprina arī fakts, ka līdz šim ne visas dalībvalstis ir izraudzījušās valsts kontaktpunktus (VKP).

Citas problēmas programmas agrīnajā īstenošanā ir saistītas ar nepieciešamību uzlabot institucionālo vidi, lai programma varētu labāk sasniegt savus mērķus. Piemēram, ieinteresētās personas ir lūgušas veikt pasākumus, lai novērstu pilsoniskās telpas samazināšanos, kā arī atjaunotu pilsonisko dialogu, tādējādi vēl vairāk veicinot pilsoniskās iesaistīšanās kolektīvo dimensiju.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par programmas "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (2021–2027) īstenošanu — pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalība
(2023/2004(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā 2021. gada 28. aprīļa Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/692, ar ko izveido programmu "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1381/2013 un Padomes Regulu (ES) Nr. 390/2014[1],

– ņemot vērā Komisijas dienestu 2018. gada 30. maija darba dokumentu *Impact assessment accompanying the document: Proposal for a Regulation establishing the Rights and Values programme, Proposal for a Regulation establishing the Justice programme, Proposal for a Regulation establishing the Creative Europe programme* ("Ietekmes novērtējums, kas pievienots dokumentam "Priekšlikums regulai, ar ko izveido programmu "Tiesības un vērtības"", Priekšlikums regulai, ar ko izveido programmu "Tiesiskums"", "Priekšlikums regulai, ar ko izveido programmu "Radošā Eiropa"" (SWD(2018)0290),

– ņemot vērā 2020. gada ziņojumu par ES pilsonību,

– ņemot vērā Eiropas Savienības Pamattiesību hartā noteiktās cilvēktiesības un pamattiesības,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 20. pantu un Līguma par Eiropas Savienību 9. pantu,

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 7. oktobra paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: ES romu līdztiesības, iekļaušanas un līdzdalības stratēģiskais satvars" (COM(2020)0620),

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 3. decembra paziņojumu "Eiropas Demokrātijas rīcības plāns" (COM(2020)0790),

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 2. decembra paziņojumu "Stratēģija, lai stiprinātu Pamattiesību hartas piemērošanu ES" (COM(2020)0711),

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 18. septembra paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: ES rasisma apkarošanas rīcības plāns 2020.–2025. gadam" (COM(2020)0565),

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 12. novembra paziņojumu "Savienība, kurā valda līdztiesība: LGBTIK līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam" (COM(2020)0698),

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. marta paziņojumu "Savienība, kurā valda

[1] OV L 156, 5.5.2021., 1. lpp.

līdztiesība: dzimumu līdztiesības stratēģija 2020.–2025. gadam" (COM(2020)0152),

– ņemot vērā Komisijas 2021. gada 5. oktobra paziņojumu "ES stratēģija antisemītisma apkarošanai un ebreju dzīvesvides atbalstam (2021.–2030. gads)" (COM(2021)0615),

– ņemot vērā Komisijas 2021. gada 24. marta paziņojumu "ES stratēģija par bērna tiesībām" (COM(2021)0142),

– ņemot vērā Reglamenta 54. pantu, kā arī 1. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 3. pielikumu Priekšsēdētāju konferences 2002. gada 12. decembra lēmumā par procedūru patstāvīgo ziņojumu sagatavošanas atļaujas piešķiršanai,

– ņemot vērā Kultūras un izglītības komitejas ziņojumu (A9-0000/2023),

A. tā kā aktīva pilsoņu līdzdalība politiskajā un kultūras dzīvē ir pamattiesības, kurām jābūt vienlīdz pieejamām ikvienam; tā kā Vispārējā cilvēktiesību deklarācija paredz tiesības piedalīties valsts pārvaldē un brīvās vēlēšanās, tiesības piedalīties kopienas kultūras dzīvē un tiesības uz miermīlīgu pulcēšanos un biedrošanos, tādējādi nodrošinot pilnīgu līdzdalību sabiedrībā;

B. tā kā Savienības pilsonība piešķir cilvēkiem dažādas tiesības, jo īpaši tiesības iesniegt Parlamentam lūgumrakstus par jebkuru jautājumu, kas ir ES kompetencē, tiesības ziņot Eiropas ombudam par iespējamām jebkuras ES iestādes pieļautām administratīvām kļūmēm, tiesības rakstīt jebkurai ES iestādei vienā no ES oficiālajām valodām un saņemt atbildi tajā pašā valodā, kā arī tiesības piekļūt Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem, ievērojot konkrētus nosacījumus;

C. tā kā pašreizējās un jaunās sistēmiskās problēmas, piemēram, klimata krīze, globālās pandēmijas, digitalizācija un migrācija, prasa pielāgot struktūras un pieejas, kas nodrošina iedzīvotāju aktīvu līdzdalību sabiedrībā; tā kā pilsoņu aktīvā digitālajā līdzdalībā būtu jāņem vērā un jānovērš digitālā plaisa paaudžu starpā;

D. tā kā pilsoņu iesaistīšanās jāsaprot kā daudzlīmeņu process, kas ietver vietējos, reģionālos, valsts, Eiropas un globālos procesus; tā kā, ņemot vērā pašreizējos globalizācijas un Eiropas integrācijas procesus, jaunajai eiropiešu paaudzei vajadzēs arvien vairāk iesaistīties politiskajā dzīvē dažādos līmeņos, lai spētu dzīvot un strādāt starptautiskā mērogā, kā arī orientēties atšķirībās, kas skars to ikdienas dzīvi; tā kā sabiedrības kļūst daudzveidīgākas, jo tās ievēro kultūru un izcelsmes daudzveidību un noraida jebkāda veida diskrimināciju pret sievietēm, LGBTIK personām vai minoritātēm, kas Eiropā kļūst arvien nozīmīgāk;

E. tā kā dalībvalstīs novērotās sociālpolitiskās pārmaiņas, sākot no sociālās polarizācijas un zemās uzticības iestādēm līdz demokrātisko standartu pazemināšanai, tiesiskuma graušanai, izslēdzošam nacionālismam un eiroskepticisma izmantošanai politiskiem mērķiem, kā arī ekstrēmistu kustību atdzimšana un autoritārisma tendences var radīt nopietnus draudus Eiropas demokrātiskajām valstīm un destabilizēt Savienību kopumā; tā kā pilsoņu aktīvas līdzdalības un iesaistīšanās stiprināšanai formālajā, neformālajā un ikdienējā izglītībā un mūžizglītībā var būt svarīga nozīme šīs tendences novēršanā;

F. tā kā Eiropas pilsonības rašanos kavē zināšanu trūkums un emocionālā plaisa, un tāpēc tā būtu jāpapildina un jāpastiprina ar tādu mehānismu kopumu, kas nodrošina pilsoņu

līdzdalību un starpkultūru dialogu; tā kā labāka izpratne par mūsu kopīgo Eiropas vēsturi un lielāka pilsoņu iesaistīšanās sabiedriskajā un politiskajā dzīvē var labvēlīgi ietekmēt tādas jaunas Eiropas identitātes rašanos, kas papildina pilsoņu daudzās vietējās, nacionālās, ģeogrāfiskās, kultūras vai cita veida identitātes;

G. tā kā nepietiekama pilsoņu iesaistīšanās, ierobežotas zināšanas par ES un vāja izpratne par tās pievienoto vērtību var veicināt priekšstatu par demokrātijas trūkumu, kā arī vairot eiroskepticismu dalībvalstīs;

H. tā kā pilsoniskās telpas samazināšanās Eiropas Savienībā un citās valstīs, kas piedalās programmā, ietekmē demokrātisko līdzdalību un pilsoniskās sabiedrības organizāciju spēju darboties kā līdzsvara un atsvara mehānismiem attiecībā uz tiesiskumu; tā kā pasākumi pilsoniskās sabiedrības līdzdalības atbalstam un veicināšanai, tostarp vietējā līmeņa organizācijas, kurām ir ilga un ievērojama pieredze, ir ārkārtīgi svarīgi demokrātijas, tiesiskuma un cilvēktiesību aizsardzībai dalībvalstīs,

Programmas "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (2021–2027) īstenošanas agrīnie posmi: 3. sadaļa. Pilsoņu iesaistīšanās

1. pauž stingru pārliecību, ka programma "Pilsoņi, vienlīdzība, tiesības un vērtības" (*CERV*) ir unikāls ieguldījums pilsoņu iesaistīšanās un līdzdalības veicināšanā no pamattiesību viedokļa, efektīvi apvienojot vērtības, pilsonisko dialogu un pilsonību un vienlaikus veicinot arī dzimumu līdztiesību un cīņu pret diskrimināciju un vardarbību; uzskata, ka *CERV* programma ir būtiska, lai risinātu pilsoniskās telpas samazināšanās un tiesiskuma problēmas visā Eiropā;

2. atgādina, ka *CERV* programma joprojām ir īstenošanas sākumposmā, jo regula, ar ko izveido šo programmu, tika pieņemta tikai 2021. gadā; norāda, ka šī iemesla dēļ ir pabeigti tikai daži 3. sadaļas projekti un no līdzekļu saņēmējiem ir pārāk maz informācijas, lai varētu precīzi novērtēt rezultātus;

3. uzsver, ka programma saskārās ar vairākām problēmām, kas kavēja tās īstenošanu sākotnējos posmos un no kurām daudzas bija ārējie faktori, piemēram, Covid-19 pandēmija un Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, un ka tie liedza izmantot un apdraudēja pilsoņu tiesības un līdzdalību demokrātiskajā dzīvē; tomēr atzīmē, ka pēc tam īstenošanas process paātrinājās un tagad norit labi;

4. pauž bažas, ka jaunu digitālo rīku izmantošana un ieviešana ES fondu īstenošanas nolūkā (piemēram, rīks *eGrants*), varētu būt galvenā līdzekļu saņēmēju problēma saistībā ar programmas īstenošanu; pauž nožēlu, ka sarežģītas procedūras ir arī kavējušas tādu mazāku organizāciju līdzdalību, kurām nav pieteikšanās procesam nepieciešamā laika un resursu; uzskata, ka šo rīku struktūra ierobežo programmas spēju pielāgoties jaunām norisēm un mainīgām vajadzībām; aicina novērst administratīvo slogu un vienkāršot pieteikšanās, līgumu slēgšanas un ziņošanas procesus;

5. uzsver, ka dalībvalstīm nav obligāti jāveido *CERV* programmas valsts kontaktpunkts (VKP), kas sniegtu objektīvus padomus, noderīgu informāciju un atbalstu pieteikumu iesniedzējiem, ieinteresētajām personām un līdzekļu saņēmējiem, ieskaitot arī palīdzību pieteikšanās procesā, vienlaikus apmainoties ar viegli saprotamu informāciju par programmas rezultātiem; tomēr ar nožēlu atzīmē, ka līdz 2023. gada jūnijam VKP bija izraudzīti tikai 20 dalībvalstīs;

6. pauž nopietnas bažas, ka pašreizējie inflācijas rādītāji ietekmē *CERV* programmas līdzekļu saņēmēju darbības izmaksas; pauž nožēlu, ka līdzekļu saņēmēji, īstenojot plānotās darbības, saskaras ar grūtībām, jo īpaši attiecībā uz ceļa, izmitināšanas un dienas naudas vienības izmaksām, un viņiem var nākties atteikties no dažām sākotnēji plānotajām darbībām, lai iekļautos budžetā;

Politikas ieteikumi attiecībā uz *CERV* programmas nākotni

7. aicina Komisiju stiprināt pilsonisko dialogu, lai atbalstītu divvirzienu procesu starp visu līmeņu iestādēm un visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, Regulas (ES) 2021/692 11. panta īstenošanas ietvaros izmantojot pilsonisko dialogu kā instrumentu, lai noteiktu prioritātes divu gadu darba programmai un vēl vairāk veicinātu pilsoniskās iesaistīšanās kolektīvo dimensiju kā demokrātijas un tiesiskuma būtiski svarīgu dimensiju; šajā saistībā atgādina, ka būtu jāveicina inovatīvi pasākumi, lai atbalstītu dialogu ar pilsonisko sabiedrību, kā arī veicinātu uz uzticēšanos balstītas partnerattiecību kultūras veidošanu ar dotāciju saņēmējiem; jo īpaši aicina īstenot spēju veidošanas pasākumus, lai atbalstītu pilsoniskās sabiedrības plašu iesaistīšanos, it īpaši izmantojot saiknes ar citām finansēšanas shēmām, ko nodrošina, izmantojot dalītu pārvaldību, piemēram, tehniskā atbalsta instrumentu;

7. aicina dalībvalstis, kuras vēl nav izraudzījušās VKP, darīt to pēc iespējas ātrāk un aicina Komisiju turpināt sadarbību ar VKP tīklu, organizējot sanāksmes, apmācības pasākumus un īpašas apmaiņas, jo līdz šim tās ir izdevies organizēt ļoti veiksmīgi;

8. ņem vērā rezultātus, kas gūti, *CERV* programmā ieviešot dažāda veida atkārtotas dotāciju piešķiršanas mehānismus, kuru darbība līdz šim ir bijusi ļoti daudzsološa; aicina veikt dažādu atkārtotas dotāciju piešķiršanas mehānismu kvalitatīvu un kvantitatīvu analīzi, lai vajadzības gadījumā izmantotu tos arī citās *CERV* programmas sadaļās, jo īpaši 3. sadaļā, lai nodrošinātu, ka ES finansējums nonāk pie vietējā līmeņa pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kurām ir ilga un ievērojama pieredze; mudina Komisiju vēl vairāk vienkāršot administratīvās procedūras un prasības attiecībā uz atkārtotu dotāciju piešķiršanu, lai organizācijām, kas piesakās atkārtotai dotāciju piešķiršanai, sniegtu lielāku elastību attiecībā uz apakšdotāciju saņēmējiem, nodrošinot atbilstošus darba, veselības aprūpes un sociālās aizsardzības standartus; uzskata, ka līdzfinansējuma prasības varētu pārskatīt, lai pielāgotu noteikumus līdzekļu saņēmēja situācijai, lai atbalstu varētu sniegt dažādākiem līdzekļu saņēmējiem un dažādās tematiskajās jomās; uzsver, ka no *CERV* programmas piešķirtajam finansējumam tiesību, vienlīdzības, vērtību un pilsoņu iesaistīšanās jomā, kam citi finansējuma avoti ir ļoti ierobežoti vai to nav vispār, būtu jāsedz lielāka dotāciju daļa;

10. atzīst, ka apmaiņai un dalībai *CERV* programmas pasākumos ir būtiska nozīme pilsoniskās sabiedrības organizāciju pilsoniskās iesaistīšanās spēju veidošanā un Savienības vērtību veicināšanā trešās valstīs; uzsver, ka aktīva iesaistīšanās un apņemšanās ievērot Eiropas vērtības nesākas ar pievienošanās nolīgumiem un ir rezultāts ilgstošam aktīvistu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbam, kura mērķis ir popularizēt šīs idejas un atbalstīt vietējos aktīvistus trešās valstīs; tādēļ prasa, lai no *CERV* programmas līdzekļiem tiktu segtas pilsoniskās sabiedrības pārstāvju (vismaz kandidātvalstu un asociēto valstu pārstāvju) dalības izmaksas neatkarīgi no tā, vai viņu valsts ir vai nav iesaistīta *CERV* programmā; uzsver nepieciešamību risināt problēmas, kas saistītas ar karu Ukrainā, mudinot īstenot projektus kopā ar Ukrainas

partneriem, organizējot piemiņas un demokrātiskas līdzdalības pasākumus;

11. mudina Komisiju vēl vairāk vienkāršot administratīvās procedūras četru gadu partnerību veidošanai darbības dotāciju saņemšanas nolūkos, jo īpaši attiecībā uz izmantotā IT rīka īpašajām iezīmēm, kas šķiet atbilstošāk darbības dotāciju raksturam;

°

° °

12. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.